

بسمه تعالی

آیین نامه ارزیابی و تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان

(مصوبه کارگروه مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۲)

فصل ۱: مقدمه و تعاریف

مقدمه:

بر اساس ماده (۳) آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات، مصوب هیئت محترم وزیران به شماره ۱۴۱۶۰۲/ت ۴۶۵۱۳ هـ مورخ ۹۱/۸/۲۱، آیین نامه حاضر برای ارزیابی و تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان به تصویب «کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» رسید.

تعاریف

۱. **قانون:** قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات
۲. **شرکت:** شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی که تمامی مراحل قانونی ثبت شرکت‌ها را در داخل کشور به اتمام رسانده باشد.
۳. **کارگروه:** کارگروه «ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» موضوع ماده (۳) آیین نامه اجرایی «قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات»
۴. **شرکت دانش بنیان:** شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می شود و بر اساس معیارهای مورد نظر این آیین نامه، به تأیید کارگروه می رسد.

شرکت‌های دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (مطابق پیوست (۴)) و نیز شرکت‌ها و موسساتی که بیش از پنجاه (۵۰) درصد از مالکیت آنها متعلق به شرکت‌های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت‌های این قانون نیستند.

۵. **سامانه:** درگاه الکترونیکی متمرکزی است که اطلاعات شرکت‌های متقاضی، جهت بررسی در آن وارد می‌شود.

۶. **کارگزاران:** به آن دسته از نهادها، سازمانها و شرکتها اطلاق می‌شود که به منظور ارزیابی و تشخیص شرکتها و موسسات دانش‌بنیان توسط دبیرخانه کارگروه انتخاب می‌شوند.

۷. **نمونه آزمایشگاهی:** نمونه اولیه‌ای از محصول است که در محیط آزمایشگاهی کارکردهای اصلی محصول نهایی را داشته باشد و شرکت تلاش می‌کند با انجام آزمایش‌ها و طراحی‌های بیشتر، اشکالات آن را برطرف کند، اگرچه ممکن است هنوز محصول نهایی ساخته نشده باشد.

۸. **فهرست کالاها و خدمات دانش‌بنیان:** فهرستی که بعنوان محصولات در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش افزوده بالا، به تصویب کارگروه می‌رسد.

فصل ۲: معیارهای ارزیابی و تشخیص «شرکت‌ها» و «کالاها و خدمات» دانش‌بنیان

کالاها و خدمات ارایه شده از سوی شرکت متقاضی باید همه معیارهای مندرج در ماده (۱) را داشته باشد. همچنین شرکت‌های متقاضی نیز باید معیارهای یکی از مواد (۳) یا (۴) یا (۵) را احراز نمایند.

ماده ۱- شرایط کالاها و خدمات دانش‌بنیان مورد تایید

- ۱-۱- **سطح فناوری:** کالاها و خدمات باید در حوزه فناوری‌های بالا یا متوسط به بالا بوده به این معنا که دانش فنی طراحی و تولید نمونه‌ی آزمایشگاهی یا صنعتی محصول به دلیل پیچیدگی فنی:
  - ۱- به سختی قابل کپی‌برداری بوده و کسب آن از موانع اصلی ورود شرکت‌های دیگر به بازار باشد.
  - ۲- نیازمند تحقیق و توسعه قابل توجه توسط تیم فنی خیره برای کسب آن باشد.
  - ۳- منجر به ایجاد بخش عمده ارزش افزوده^۱ محصول، شده باشد.
- تبصره-** خدمات جانبی «نصب، تعمیر و نگهداری تخصصی» مرتبط با کالاها و خدماتی که توسط شرکت متقاضی ساخته شده و حائز معیارهای بند ۱-۱ باشند؛ همچنین خدمات «دانش فنی، فناوری و طراحی» بر روی کالاها و خدمات حائز معیارهای بند ۱-۱، بعنوان خدمات دارای معیار این بند، پذیرفته می‌شوند.
- ۲-۱- **مرحله تولید:** کالاها ارایه شده، باید در حال تولید بوده یا حداقل در حد نمونه آزمایشگاهی (با قابلیت بررسی فنی) ساخته شده باشند، همچنین خدمات، باید دارای اسناد فروش باشند.
- ۳-۱- **تسلط بر دانش فنی مبتنی بر تحقیق و توسعه:** شرکت باید «دانش فنی طراحی کالاها و خدمات یا یک زیر سیستم اصلی^۲ کالا و خدمات» یا «دانش فنی طراحی و اجرای فرآیند تولید کالا و خدمات» را مشروط به پیچیده بودن این فرآیند تولید، براساس تحقیق و توسعه و مطابق با پیوست (۱)، کسب کرده و داشته باشد.
- تبصره-** در صورتی که تسلط بر دانش فنی مبتنی بر تحقیق و توسعه بر روی کالاها و خدمات دانش‌بنیان توسط افراد اصلی شرکت، قبلاً در مجموعه دیگری (از جمله دانشگاهها، مراکز پژوهشی و سایر شرکتهای انشعابی و زایشی) انجام شده باشد، بند ۱-۳ مورد تایید خواهد بود.

---

^۱ ارزش افزوده، ارزشی است که در فرآیند تولید، به ارزش کالاها/خدمات واسطه‌ای (مواد اولیه و قطعات مصرفی و ...) افزوده می‌شود.

^۲ زیرسیستم اصلی، بخشی از محصول است که علاوه دارا بودن شرط سطح فناوری کالا و خدمت (بند ۱-۱ ماده ۱ این آیین نامه)، حداقل ۳۰٪ از قیمت فروش محصول، ناشی از آن بخش باشد.

ماده ۲- معیارهای شرکتهای دانش بنیان

شرکتهای موضوع این آیین نامه شامل سه دسته، شرکتهای تولیدکننده کالاها و خدمات دانش بنیان، شرکتهای نوپا و شرکتهای صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان می باشند و براساس دارا بودن معیارهای مواد (۳)، (۴) و (۵)، مورد تایید قرار می گیرند.

ماده ۳- شرکتهای تولیدکننده کالاها و خدمات دانش بنیان

شرکتهای تولیدکننده کالاها و خدمات دانش بنیان باید حائز همه معیارهای زیر باشند:

۳-۱- حداقل (۵۰) درصد از درآمد یک سال مالی گذشته شرکت (که در اظهارنامه مالیاتی شرکت ذکر شده است)، ناشی از فروش کالاها و خدمات دانش بنیان دارای همه معیارهای ماده (۱)، باشد.

۳-۲- برای (۶) ماه اخیر، سابقه بیمه پرداختی برای حداقل (۳) نفر از کارکنان تمام وقت شرکت ارائه شود.

۳-۳- نسبت کارکنان تمام وقت در بخشهای اصلی شرکت مطابق با پیوست (۲) با حداقل مدرک کارشناسی، به کل کارکنان تمام وقت فعال در بخشهای اصلی شرکت، برای شرکتهای دارای کمتر از (۵۰) نفر نیروی انسانی حداقل (۳۰) درصد و برای سایر شرکتهای حداقل (۲۰) درصد باشد.

تبصره ۵- شرکتهایی که دارای معیار بند ۳-۳ نباشند، می توانند توسط دبیرخانه کارگروه، تأیید شوند.

ماده ۴- شرکتهای نوپا

به منظور حمایت از شرکتهای تازه تأسیس، «شرکتهای نوپا» با دارا بودن معیارهای زیر، تأیید می شوند:

۴-۱- «کالاها و خدمات دانش بنیان» مورد تأیید را حداقل در حد نمونه آزمایشگاهی (با هدف تولید و فروش) و مشروط به دارا بودن همه معیارهای ماده (۱) ساخته و ارایه نماید.

۴-۲- حداکثر (۳) سال از زمان تأسیس شرکت گذشته باشد.

۴-۳- شرکت دارای حداقل (۲) نفر نیروی انسانی پاره وقت بوده که حداقل یک نفر از آنها، در حوزه کالا و خدمات دانش بنیان شرکت، متخصص باشد.

ماده ۵- شرکتهای صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان

با توجه به اهمیت توسعه فعالیت‌های دانش بنیان در شرکت‌های بزرگ صنعتی و رسوخ فناوری‌های برتر در صنایع و شرکت‌های بزرگ، شرکتهای متقاضی با دارا بودن یکی از شرایط بندهای ۱-۵، ۲-۵ و ۳-۵، بصورت شرکت صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان، تایید می‌شوند:

۱-۵- درآمد شرکت در یک سال مالی گذشته (که در اظهارنامه مالیاتی شرکت ذکر شده است) ناشی از فروش کالاها و خدمات دانش بنیان دارای همه معیارهای ماده (۱)، حداقل ۳۰۰۰ میلیون ریال بوده و همزمان بیش از (۱۰) درصد از درآمد سال مالی گذشته شرکت باشد.

تبصره ۱- برای (۶) ماه اخیر، سابقه بیمه پرداختی برای حداقل (۳) نفر از کارکنان تمام وقت شرکت ارائه شود.
تبصره ۲- «واحد تحقیق و توسعه یا طراحی مهندسی» و شرکت‌های منشعب از شرکت‌ها، موسسات یا مراکز علمی و پژوهشی، چنانچه به صورت یک شرکت مستقل حقوقی ثبت شود، می‌تواند مستقلاً در سامانه ثبت نام نموده و فرآیند ارزیابی روی آن‌ها انجام شود.

۲-۵- حداقل (۵۰) درصد از درآمد یک سال مالی گذشته شرکت (که در اظهارنامه مالیاتی شرکت ذکر شده است)، از محل فروش کالاها و خدمات (که لزوماً در فهرست کالاها و خدمات دانش بنیان نبوده و معیارهای ماده ۱ را ندارد) با استفاده از تجهیزات یا فرآیندهای حائز همه معیارهای ماده (۱)، باشد.
تبصره ۵- برای حداقل (۶) ماه اخیر، سابقه بیمه پرداختی برای حداقل (۳) نفر از کارکنان تمام وقت شرکت ارائه شود.

۳-۵- ساخت تجهیزات یا فرآیندهای حائز همه معیارهای ماده (۱) حداقل در حد نمونه آزمایشگاهی، که شرکت قصد دارد با استفاده از آن به تولید کالاها و خدمات (که لزوماً در فهرست کالاها و خدمات دانش بنیان نبوده و معیارهای ماده ۱ را ندارد) پردازد.

تبصره ۵ - حداکثر (۳) سال از زمان تاسیس شرکت گذشته باشد و شرکت دارای حداقل (۲) نفر، نیروی انسانی پاره وقت بوده که حداقل یک نفر از آنها متخصص باشد.

فصل ۳: ضوابط اجرایی

ماده ۶- مدت زمان تاییدیه دانش بنیان و حمایت‌های مربوط

۶-۱- شرکتهای موضوع این آیین نامه (تولیدکننده کالاها و خدمات دانش بنیان، نوپا و صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان) برای مدت (۲) سال مشمول حمایت‌های مورد نظر قانون می‌باشد. تمدید این زمان منوط به تداوم معیارهای مورد نظر آیین نامه ارزیابی و تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان است.

تبصره- شرکتهای نوپا در صورت تمدید، علاوه بر دارا بودن معیارهای آیین نامه ارزیابی و تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان، باید دارای اظهارنامه مالیاتی باشند.

۶-۲- «شرکتهای صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان» مشمول معافیت‌های مالیاتی نمی‌باشند.

۶-۳- حمایت‌های مورد نظر قانون، صرفاً برای توسعه و تولید کالاها و خدمات دانش بنیان حائز همه معیارهای ماده (۱) خواهد بود.

۶-۴- شرکتهای تأیید شده، جهت استفاده از هر یک از حمایت‌ها و تسهیلات مد نظر قانون، باید معیارهای خاص مورد نظر برای آن نوع حمایت‌ها و تسهیلات را نیز احراز نمایند.

۶-۵- حمایت‌هایی که به هر دسته از شرکت‌ها تعلق می‌گیرد، از سوی کارگروه یا سایر مراجع ذی صلاح تعیین می‌شود.

ماده ۷- فرآیند اجرایی

۷-۱- دبیرخانه کارگروه می‌تواند براساس شروط بند ۱-۱ ماده (۱)، فهرست کالاها و خدمات دانش بنیان را اصلاح و به روزرسانی نماید.

۷-۲- دبیرخانه کارگروه می‌تواند شرکتهای تأیید شده را بر مبنای معیارهای این آیین نامه و سایر مصوبات کارگروه، بصورت دوره‌ای یا تصادفی مورد ارزیابی قرار داده و اقدامات لازم برای خروج شرکت‌هایی که دارای این معیارها نباشند، از فهرست شرکت‌های مشمول مزایای قانون، به عمل آورد.

- ۳-۷- در صورت عدول شرکت از معیارهای مندرج در این آئین‌نامه در هر زمان، آن شرکت امکان استفاده از تسهیلات مورد نظر قانون را از دست خواهد داد و دبیرخانه کارگروه می‌تواند اقدامات لازم برای خروج شرکت‌هایی که دارای این معیارها نباشند، از فهرست شرکت‌های مشمول مزایای قانون، به عمل آورد.
- ۴-۷- پس از ورود اطلاعات توسط شرکتهای متقاضی در سامانه، دبیرخانه کارگروه آنها را برای کارگزاران مربوطه ارسال می‌کند. نتایج بررسی کارگزاران، توسط دبیرخانه برای تصمیم‌گیری نهایی به کارگروه ارجاع داده می‌شود.
- ۵-۷- همه شرکت‌هایی که از تاریخ تاسیس آنها بیش از (۳) سال گذشته باشد، باید در مرحله ارائه تقاضا، دارای اظهارنامه مالیاتی باشند.
- ۶-۷- شرکت‌های متقاضی موظف به ارائه تعهدنامه دارا بودن نظام نامه مالی، مصوب در هیات مدیره یا مجمع عمومی شرکت یا موسسه، می‌باشند.
- ۷-۷- صورت‌های مالی شرکت‌های متقاضی، حسب مورد (بر مبنای مصوبه کارگروه) باید به تأیید حسابرسان رسمی (موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران) برسد.
- ۸-۷- پرونده شرکتهایی که برخی از معیارهای این آیین‌نامه را احراز نمی‌کنند در موارد خاص به پیشنهاد اعضای کارگروه یا دبیرخانه کارگروه، در کارگروه مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ۹-۷- پرونده شرکت‌هایی که در عمل به تعهدات خود دارای سابقه سوء هستند (در زمینه تسهیلات، حمایت‌ها، مالیات، بیمه و ...)، طبق دستورالعمل پیوست (۳) بررسی خواهد شد.
- ۱۰-۷- در صورت هرگونه تخلف شرکت در عمل به تعهدات خود و استفاده از حمایت‌های قانون برای مقاصد دیگر، ضمن محرومیت از استفاده مجدد از این حمایتها، مشمول مجازات‌های موضوع ماده (۱۱) قانون نیز می‌باشد.
- این آیین‌نامه در (۷) ماده و (۸) تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۲۲ کارگروه به تصویب رسید و جایگزین آیین‌نامه ارزیابی و تشخیص شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان در مصوبات کارگروه مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۶، مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۱۷، مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۱ و «شیوه‌نامه معیارهای کالاها/خدمات دانش‌بنیان برای بررسی کالاها/خدمات در کارگزاران ارزیابی شرکت‌های دانش‌بنیان» مصوبه کارگروه مورخ ۱۳۹۳/۳/۳۱ می‌شود.

پیوست (۱): معیارهای تسلط بر دانش فنی مبتنی بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه

شرکت باید «دانش فنی طراحی کالاها و خدمات یا یک زیر سیستم اصلی^۳ کالا و خدمات» یا «دانش فنی طراحی و اجرای فرآیند تولید کالا و خدمات» را مشروط به پیچیده بودن این فرآیند تولید، براساس تحقیق و توسعه کسب کرده و داشته باشند. دانش فنی مذکور، بایستی از یکی از روش‌های زیر یا ترکیبی از روش‌های زیر و مبتنی بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه، توسط شرکت کسب شده باشد:

- ۱- عمدتاً به صورت داخلی توسعه داده باشد به این معنا که بخش عمده دانش فنی طراحی و ساخت (حداقل در حد نمونه آزمایشگاهی)، از طریق توانمندی‌های فنی خود شرکت حاصل شده باشد.
  - ۲- دانش فنی مربوط به طراحی و ساخت (حداقل در حد نمونه آزمایشگاهی) از محصولی که قبلاً توسط افراد یا شرکت‌های دیگر تولید شده است را به صورت نسبتاً کاملی از طریق فرآیند مهندسی معکوس کسب کرده باشد.
  - ۳- هر چند شرکت دانش فنی محصول یا فرآیند پیچیده تولید را از مجموعه‌های بیرونی (از طریق روش‌هایی نظیر خرید لیسانس، کلید در دست، خرید تجهیزات و...) کسب کرده است، اما در محصول یا فرآیند پیچیده تولید محصول، تغییرات اساسی ایجاد کرده باشد.
- در فرآیند ارزیابی دانش فنی، دانش فنی شرکت بر روی تک تک محصولات شرکت، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد؛ لذا ممکن است دانش فنی شرکت برای یک کالا یا خدمت تایید و برای کالا یا خدمت دیگرش تایید نشود.

---

^۳ زیرسیستم اصلی، بخشی از محصول است که علاوه دارا بودن شرط سطح فناوری کالا و خدمت (بند ۱-۱ ماده ۱ این آیین نامه)، حداقل ۳۰٪ از قیمت فروش محصول، ناشی از آن بخش باشد.

پیوست (۲): فهرست فعالیت‌های اصلی و فعالیت‌های پشتیبانی در شرکت‌های دانش بنیان

فعالیت‌های اصلی	فعالیت‌های پشتیبانی
۱. بخش مدیریت ارشد و برنامه‌ریزی راهبردی	۱. بخش منابع انسانی شامل جذب، آموزش و ارتقاء / مدیریت دانش از جمله مستندسازی دانش
۲. بخش تولید کالا/خدمت (شامل مدیریت یا انجام تولید)	۲. بخش اداری و عمومی (شامل حسابداری، IT و پشتیبانی شبکه داخلی شرکت، امور دفتری، روابط عمومی، تبلیغات عمومی، امور حقوقی)
۳. تعامل و مذاکره با تامین کنندگان (از جمله تدوین برنامه‌های خرید)	۳. نگهداری، تعمیرات و نگهداری عمومی و امور خدماتی از جمله نظافت، آبدارخانه
۴. بخش بازاریابی و اخذ پروژه‌ها، انجام مذاکرات و برنامه‌ریزی مشتریان	۴. بسته بندی یا توزیع و سازماندهی شبکه توزیع
۵. طراحی، تحقیق و توسعه و آزمایش و کنترل کیفیت	۵. فعالیتهای مربوط به سلامت، ایمنی و محیط زیست
۶. بخش تامین مالی و مطالعات امکان سنجی	۶. بخش انبار و کنترل موجودی / خدمات گمرکی و بازرگانی /
۷. بخش خدمات تخصصی پس از فروش و ارائه خدمات آموزشی به مشتریان	کارپردازی و خرید تجهیزات، مواد اولیه، ملزومات اداری
۸. بخش مربوط به فناوری از جمله انتقال و تجاری‌سازی آن	

پیوست (۳): دستورالعمل بررسی سوء سابقه شرکت‌ها

ماده ۱- شرکت‌هایی که سوء سابقه و تخلفات مکرر در عمل به تعهدات خود داشته‌اند (در زمینه تسهیلات، حمایت‌ها، مالیات، بیمه و ...)، از شمول بررسی در قالب «آیین‌نامه ارزیابی و تشخیص شرکت‌های دانش‌بنیان» خارج می‌باشند.

ماده ۲- اعضای کارگروه مشخصات شرکت‌هایی را که در تعامل با آنها از انجام تکالیف قانونی و تعهدات خودداری کرده‌اند، در اختیار کارگروه قرار می‌دهند.

تبصره: صندوق نوآوری و شکوفایی از طریق اخذ اطلاعات از سایر نهادهای مالی، سابقه مالی شرکت‌های دارای سوء سابقه را استخراج و در اختیار کارگروه قرار می‌دهد.

ماده ۳- در صورت تشخیص کارگروه، دبیرخانه کارگروه می‌تواند از سایر مراجع ذیربط نیز استعلام‌های لازم را دریافت دارد. دبیرخانه کارگروه می‌تواند برای این منظور از کارگزار یا کارگزاران معتمد و صاحب صلاحیت استفاده نماید.

ماده ۴- در صورت اعتراض شرکت‌ها، دبیرخانه کارگروه بررسی و تصمیم‌گیری نهایی را انجام خواهد داد.

ماده ۵- تاییدیه شرکت‌های دانش‌بنیان که تخلفات مکرر در عمل به تعهدات خود داشته باشند (تسهیلات مالی و حمایت‌ها)، لغو می‌شود.

پیوست (۴): فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی

بر اساس قوانین موجود، فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به شرح زیر می‌باشد:

- ۱ - شهرداری‌ها و شرکتهای تابعه آنان مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام و سرمایه آنان متعلق به شهرداری‌ها باشد.
- ۲ - بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی ۳ - هلال احمر ۴ - کمیته امداد امام ۵ - بنیاد شهید انقلاب اسلامی
- ۶ - بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ۷ - کمیته ملی المپیک ایران ۸ - بنیاد ۱۵ خرداد ۹ - سازمان تبلیغات اسلامی ۱۰ - سازمان تأمین اجتماعی ۱۱ - فدراسیون‌های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران ۱۲ - مؤسسه‌های جهاد نصر، جهاد استقلال و جهاد توسعه زیر نظر جهاد سازندگی ۱۳ - شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی ۱۴ - کتابخانه حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی (قم) ۱۵ - جهاد دانشگاهی ۱۶ - بنیاد امور بیماریهای خاص ۱۷ - سازمان دانش‌آموزی ۱۸ - صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر ۱۹ - صندوق تأمین خسارتهای بدنی

قوانین مرتبط با تعیین نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی عبارتند از: قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی؛ قانون الحاق بندهای (۱۱) و (۱۲) به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی؛ قانون الحاق دو بند به قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی مصوب ۱۳۷۳. ۴. ۱۹؛ قانون الحاق جهاد دانشگاهی به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی؛ قانون الحاق بنیاد امور بیماریهای خاص به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی مصوب ۱۳۷۳؛ قانون الحاق سازمان دانش‌آموزی جمهوری اسلامی ایران به فهرست قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳؛ قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی؛ ماده واحده قانون بودجه سال ۹۰